

Resolutie: zekerheid over de structurele financiën

(na verwerking amendement Breda en Zaanstad)

Gemeenten zijn nauw betrokken bij alle grote maatschappelijke opgaven in Nederland. Of het nu gaat om sociale opgaven als bestaanszekerheid, tweedeling en gezondheid, om fysieke opgaven als energietransitie, woningbouw en circulaire economie of om de uitvoering en het vertrouwen in de overheid: gemeenten staan aan de lat.

We zien dat het kabinet voor sommige grote, urgente, opgaven het belang van gemeenten onderkent en dat de 'koek' deze kabinetsperiode aanmerkelijk groter wordt via het accres en incidentele investeringen. Maar het is wel nodig dat gemeenten langjarig kunnen investeren en weten waar ze structureel financieel aan toe zijn: begrotingen moeten immers meerjarig sluitend zijn. En we zien dat er vanaf 2026 een groot gat in het Gemeentefonds ontstaat. Dat heeft onvermijdelijk ook gevolgen voor gemeentelijke investeringen in speerpunten van het kabinet, zoals wonen, klimaat en landelijk gebied. Gemeenten zullen keuzes maken over welke opgaven wél aangepakt kunnen worden en welke niet, ambitieniveaus verlagen, vertragen of faseren. Dat is geen kwestie van *willen*, maar van *kunnen* en gaat ten koste van onze inwoners, bedrijven en maatschappelijk middenveld.

Hier hebben we het afgelopen halfjaar veel en intensief over gesproken met het kabinet, maar we constateren dat dit nog niet tot een oplossing heeft geleid. Het uitblijven van een oplossing heeft er wél toe geleid dat veel nieuwe gemeentebesturen alleen een akkoord op hoofdlijnen kunnen sluiten of langjarige investeringen uitstellen, terwijl daar maatschappelijk wel een grote behoefte aan is.

De fondsbeheerders hebben – mede op verzoek van de Tweede Kamer – een onafhankelijk procesbegeleider aangesteld. De onafhankelijk procesbegeleider heeft o.a. gekeken naar de (financiële) situatie van gemeenten en provincies, en in het bijzonder vanaf 2026 en verder. De onafhankelijk procesbegeleider heeft recent haar conceptrapport aangeboden aan de fondsbeheerders.

Mede als uitvoering van de resolutie '[Herstel van bestuurlijk en financieel vertrouwen](#)' (ALV februari 2021) en de motie '[Zonder geld geen gemeenten](#)' (ALV juni 2021) leggen wij u daarom de volgende resolutie voor:

Het bestuur vraagt de leden om in te stemmen met de volgende VNG-inzet richting het kabinet:

1. Dat het noodzakelijk is dat de rijksoverheid en de decentrale overheden gezamenlijk, als partners, de grote maatschappelijke opgaven aanpakken en dat gemeenten daartoe ook van harte bereid zijn;
2. Dat het noodzakelijk is om op korte termijn, bij voorkeur gelijktijdig met het overleg medio juli inzake landelijke regietafel asiel en migratie, en in ieder geval kort na het reces en voor Prinsjesdag te overleggen met het kabinet over deze gezamenlijke aanpak en dat gemeenten een brede delegatie van het kabinet moeten uitnodigen om genoemd overleg te voeren. In dit overleg kunnen uitsluitend afspraken gemaakt worden over de rol van gemeenten over de maatschappelijke opgaven (waaronder ook asiel en migratie) als door

het kabinet wordt toegezegd dat het 'ravijn 2026 en verder' wordt gedicht.

3. Er bij het kabinet op aan te dringen dat uiterlijk op Prinsjesdag voor gemeenten duidelijkheid ontstaat over hun financiële ruimte vanaf het jaar 2026;
4. Dat er bij het kabinet geen enkel misverstand over mag bestaan dat gemeenten uitsluitend langjarig kunnen bijdragen aan iedere door het kabinet geïnitieerde ambitie met betrekking tot maatschappelijke opgaven, als gemeenten daar financieel toe in staat worden gesteld en dat het niet logisch en niet redelijk is om te veronderstellen dat gemeenten langjarig kunnen bijdragen aan kabinet ambities zolang er sprake blijft van grote financiële onzekerheid als gevolg van het 'ravijn' vanaf 2026;
5. Dat als het kabinet richting gemeenten uitspreekt dat het kabinet gemeenten adequaat zal financieren voor alle gemeentelijke taken (inclusief alle medebewindstaken), gemeenten bereid zijn om met het kabinet in gesprek te gaan over de in het coalitieakkoord beschreven ambitie van de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarbij vormen de voorwaarden (1) de financiële verhoudingen op orde en (2) geen verhoging van de lastendruk, harde ijkpunten. Gemeenten hanteren hierbij de voorwaarden zoals opgenomen in de VNG notitie ['actualisatie analyse eigen Belastinggebied'](#) (2022) op basis van het rapport [Bepalen betekent betalen](#);
6. Dat de VNG met het Interprovinciaal Overleg (IPO) in gesprek gaat over een gezamenlijke strategie voor verwerking in de komende meerjarenbegroting.